

20 LET V ČR
EKO KOM

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení přátelé,

je to neuvěřitelných dvacet let ode dne 5. června 1997, kdy byla do obchodního rejstříku zapsána EKO-KOM, a.s. Deset akcionářů společnosti cítilo svou odpovědnost za obalový odpad vznikající z jejich produkce a chtělo vytvořit systém recyklace obalů. Systém, který by umožnil každé firmě produkovat balené zboží prodávat to, co spotřebitel žádá, ale současně zajistit, že s rostoucí spotřebou neporoste hora odpadu na skládce. Zpočátku pouhý tucet firem financoval tento neziskový projekt. Tři zaměstnanci a pět členů představenstva prováděli první analýzy odpadu (ano, i představenstvo přebíralo popelnice). Jezdili se

učit na Západ, kde již něco takového fungovalo. Hledali způsob, jak to přenést k nám. Testovali jej v prvních několika městech, kde byly spuštěny pilotní projekty. Po dvou letech již bylo takových zodpovědných firem dvacet a pilotních projektů desítky. Tehdy byla podepsána dobrovolná dohoda o rozšíření systému financování tříděného sběru na celou Českou republiku. K té se nakonec připojily stovky výrobních podniků a tisícovky obcí. Někdo se na rozvoj třídění díval s nadšením, jiný s nepochopením, ale dnes je český systém třídění obalů považován za jednu z „best practice“ v Evropě. Je to především díky tisícovkám obcí, desítkám tisíc podniků a milionům poctivě třídících lidí.

Ale jistě je to i díky jedné společnosti, která letos slaví dvacet let své existence a u jejíhož vzniku jsem měl tu čest být.

Děkuji všem, kdo se podíleli na těch skoro devíti milionech tun dosud recyklovaných obalů.

Ing. Zbyněk Kozel
Generální ředitel, EKO-KOM, a.s.

1997 **1999** **2000** **2001** **2002** **2004** **2007** **2010** **2012** **2014** **2017**

Založení společnosti – 10 firem

Dobrovolná dohoda mezi MŽP a obalovým průmyslem

Zahájení systémového třídění obalového odpadu – 300 firem

Zákon o obalech

Získání autorizace – tříděný sběr už na 75 % území ČR – 581 firem

V systému zapojeno skoro 21 000 firem a 5 000 obcí ČR

Celkově se vytrídilo a zrecyklovalo přes 3 miliony tun obalů

V ČR je už přes 200 tisíc barevných kontejnerů

Získání nové autorizace. Celkově se zrecyklovalo už přes 6 milionů tun obalů

Odpady třídí už 72 % obyvatel ČR

77 % všech obalů v systému EKO-KOM je ročně předáno k recyklaci

20 LET SPOLU

KDO JSME

Společnost EKO-KOM byla založena 5. června 1997 s cílem **vytvořit v České republice systém zajišťující sběr, recyklaci a využití obalového odpadu**. S tím souviselo i zahájení pilotních projektů, které ověřily funkčnost různých způsobů tříděného sběru odpadů. Celý systém ze začátku fi-

nancovalo pouhých **10 firem**. V roce 1999 byla uzavřena Dobrovolná dohoda mezi obalovým průmyslem a MŽP o způsobu zajištění zpětného odběru a využití obalových odpadů.

V roce 2002 společnost získala první autorizaci, díky které smí na úze-

mí ČR zajišťovat za své klienty zpětný odběr a recyklaci obalových odpadů. Od roku 2012 se práce AOS EKO-KOM řídí novou autorizací, která klade **ještě přísnější požadavky** na zajišťování činností týkajících se zpětného odběru a využití obalového odpadu.

CO DĚLÁME

AOS EKO-KOM zajišťuje provoz celého systému třídění a recyklace obalových odpadů **prakticky v celé ČR**. Systém funguje na úzké spolupráci mezi průmyslem a obcemi: aktuálně je do něj zapojeno **20 586 podniků a 6 114 obcí**.

Výrobci, plniči a dovozci baleného zboží, kteří mají s AOS uzavřenou smlouvu o zajištění zpětného odběru a využití obalů, finančně přispívají jednotně stanovenými poplatky, jejichž výše se odvíjí od množství vyprodukovaných obalů. Tyto pení-

ze jsou využity na zajištění sběrné sítě a zpětného odběru obalových odpadů v obcích zapojených do systému. **Díky tomu má možnost třídit odpad 99 % obyvatel ČR.**

SPOLEČNÉ VÝSLEDKY

Výsledkem společného snažení je nejen efektivní systém třídění a recyklace, ale i **velmi dobré výsledky ČR v rámci celé Evropské unie**

303 km² zachráněné přírody díky třídění a recyklaci odpadů od počátku systémového třídění v ČR

Přes **307 000** nádob na třídění odpadu v celé ČR, a to včetně menších nádob umístovaných do zástaveb rodinných domů

77 % všech obalů v systému EKO-KOM je ročně předáno k recyklaci

72 % obyvatel ČR pravidelně třídí odpad

8 643 034 tun vytríděného obalového odpadu za posledních 20 let

NAŠI PARTNEŘI

FIRMY

Společnost EKO-KOM, a.s., byla založena v roce 1997 deseti průmyslovými podniky. V roce 1999 byla uzavřena Dobrovolná dohoda mezi **obalovým průmyslem** a **MŽP** o způsobu zajištění zpětného odběru a využití obalových odpadů. Cílem bylo vytvořit v ČR systém sběru obalových odpadů a zahájit pilotní projekty, které měly ověřit různé způsoby tříděného sběru a využití odpadů a nalézt tu nejvhodnější formu pro ČR.

EKO-KOM v současnosti

Firmy jsou jedním z klíčových pilířů systému EKO-KOM. Prostřednictvím AOS plní svoji zákonnou povinnost zajistit, aby jimi vyprodukované obaly byly po použití vytříděny, svezeny sběrovou technikou, dotříděny a **využity jako druhotná surovina**. Za to platí do systému jednotně stanovené poplatky odvíjející se od množství vyrobených obalů.

2 obce

byly zapojeny
v systému
v roce 1997

V roce 2002 bylo
v systému zapojeno

**3 700
obcí**

**6 114
obcí**

je aktuálně
zapojeno v systému
EKO-KOM

10 firem

zakládalo EKO-KOM
v roce 1997

581 firem

bylo v systému
při získání
první autorizace
v roce 2002

**20 586
firem**

je aktuálně
v systému

OBCE

Obce a města ČR jsou **hlavními partnery společnosti EKO-KOM** při zajišťování zpětného odběru a následného využití odpadů z obalů. První systémové smlouvy s obcemi uzavřel EKO-KOM v roce 1999, kdy došlo k rozvoji systému tříděného sběru odpadu v obcích.

Jednou z povinností obce jako původce odpadů je odpady sbírat odděleně, mj. zajišťovat i tříděný sběr využitelných složek. Obec, která provozuje tříděný sběr komunálních odpadů, se může zapojit do systému EKO-KOM. **Získává tak nárok na odměnu**, která se vypočítává na základě pravidelného čtvrtletního hlášení o množství, druzích a způsobech nakládání s využitelnými složkami komunálních odpadů.

PRINCIPY FUNGOVÁNÍ

Už při založení společnosti EKO-KOM a během prvních pilotních projektů bylo zřejmé, že cílem je vytvoření systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR), tedy systému, ve kterém klient – výrobce či importér baleného zboží – přijímá svou odpovědnost za to, co se stane s odpadem z obalů po spotřebování výrobku. Současně bylo

evidentní, že zajistit recyklaci tohoto odpadu je v případě spotřebního zboží možné jen ve spolupráci s obcemi. Jedině ony mají totiž právo organizovat nakládání s odpadem z domácností. Aby byl systém funkční, musel být koncipován na principech, které zaručí jeho férovost pro výrobce i obce, ale také pro spotřebitele.

3. Transparentnost

Třetím principem je transparentnost celého systému. Ta je jednak zajištěna jednotností a veřejností smluv s výrobci, obcemi i odpadovými firmami, ale především tím, že všechny smluvní vztahy, evidence obalů i odpadů a s nimi spojené finanční toky, jsou pravidelně kontrolovány nezávislými auditory. **Čtvrtým principem je přístupnost pro všechny spotřebitele.** Aby měl každý spotřebitel možnost

naložit s obalem ekologicky, je zajištěno tím, že každá i sebemenší obec má přístup do systému a možnost získat kompenzaci nákladů na třídění obalových odpadů. Na druhé straně systém nijak nediskriminuje žádné obaly, a proto ani nijak neomezuje spotřebitele při volbě zboží. **Pátý princip je spravedlivá alokace nákladů** třídění a recyklace na jednotlivé druhy obalů, která je zajištěna tím, že náklady sběru a recyklace jednotlivých komodit jsou sledovány samo-

statně a následně rozúčtovány mezi jednotlivé druhy obalů. Konečně je zjevné, že tyto principy mohou být dodrženy pouze tehdy, pokud platí tři podmínky – společnost provozující systém, tedy EKO-KOM, a.s., nebude rozdělovat zisk svým akcionářům, nebude sama podnikat v žádné jiné oblasti, a konečně ani její zakladatelé nebudou podnikat v oblasti odpadů, protože pokud by kterákoli z těchto podmínek byla porušena, bylo by snadno možné principy obejít.

1. Nediskriminace

Klíčovým principem je nediskriminace. Systém musí přistupovat jednotně k výrobcům i obcím. Každý výrobce a každá obec musí mít přístup do systému za stejných podmínek. To znamená, že výrobce se na recyklaci konkrétního obalu podílí vždy stejně, bez ohledu na svou produkci, malý stejně jako velký. Obec za vytrídění a recyklaci dostává finanční částku odpovídající průměrným nákladům v dané velikost-

ní skupině obcí. Smluvní podmínky jsou pro všechny stejné, smlouvy i ceníky jsou veřejné. Přístup do systému má každá obec i každý výrobce, bez ohledu na svou velikost.

2. Konformita

Druhým principem je tržní konformita. Smyslem systému je pouze zajistit to, aby byla preferována recyklace, a to přesto, že je dražší než skládkování. Nicméně aby toho bylo dosaženo efektivně, musí být

zachována konkurence na trhu odpadových služeb. Proto EKO-KOM sám neposkytuje odpadové služby ani neobchoduje s druhotnou surovinou a neprovozuje třídičky. Smluvní podmínky jsou stejné vůči všem účastníkům trhu a tím je zajištěno, že konkurence mezi nimi nebude ovlivňována samotným systémem. Stejně tak mají obce i svozové firmy absolutní volnost při výběru svého smluvního partnera.

EKO-KOM principy dodržuje

Uvedené principy společnost EKO-KOM respektovala od samotného počátku, tedy dávno před tím, než byla přijata legislativní úprava v podobě zákona o obalech. Zpočátku byly dobrovolným etickým kodexem, dnes, v daleko podrobnější formě, je jejich dodržování kontrolováno státními orgány. Praktický efekt aplikace těchto principů je vidět

v tom, že systém nakládání s obalovým odpadem v ČR je nejen jeden z nejúčinnějších a nejefektivnějších v EU, ale také je jeden z nejpohodlnějších pro spotřebitele z hlediska dostupnosti sběrných míst. Není asi bez zajímavosti, že totožné principy zavádí legislativní úprava fungování systémů Rozšířené odpovědnosti výrobců, kterou právě projednávají instituce EU, jako součást balíčku Oběhového hospodářství s platností pro všechny členské státy.

VÝVOJ TŘÍDĚNÍ ODPADŮ V ČESKÝCH PODMÍNKÁCH

Kolik procent
obyvatel ČR
třídilo odpad?

V ČR třídilo odpad zhruba
28 % obyvatel.

Jaké byly důvody
pro třídění?

Třídili především ti, kdo
chtěli chránit životní pro-
středí.

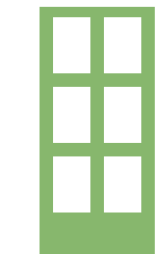
Jak Češi třídili?

Sbíral se jen papír, sklo
a většinou PET lahve.
Ve výkupnách se třídily
i kovy.

Jak se vyvíjel
systém tříděného
sběru odpadů?

Systém tříděného sběru
odpadu byl v té době
primárně založen na oddě-
leném sběru využitelných
odpadů prostřednictvím
nádob a ve specifických
lokalitách také prostře-
dectvím pytlového sběru.

1997

Pravidelně třídí odpad již
72 % obyvatel ČR.

Češi třídí proto, že jsou
přesvědčeni o smyslupl-
nosti třídění, cítí spolu-
zodpovědnost za ochranu
životního prostředí a mají
k dispozici kvalitní sběr-
nou síť pro tříděný odpad.

Systém třídění se rozšířil
o další komodity, např.
nápojové kartony, směsné
plasty, fólie a zavádí se
sběr kovů do nádob.

Rozvojem celého systému
se podařilo zajistit výrazný
nárůst počtu sběrných
dvorů a sběrných míst
v obcích. Obce začaly
evidovat do systému
tříděného sběru veškerý
odpad, který je vytříděn
občany, tedy z výkupu,
mobilních sběrů a dalších
sběrů. Daří se podchytit
celkovou produkci oddě-
leného sběru využitelných
odpadů a zajistit jejich
maximální využití.

2017

KOMUNIKACE

Osvětové a vzdělávací činnosti jsou nezbytnou podmínkou pro fungující systém třídění a recyklace odpadů.

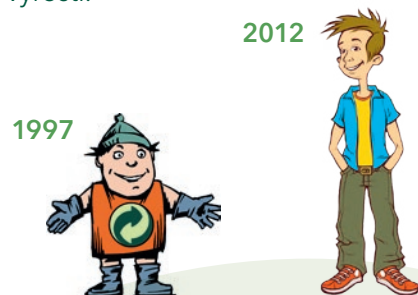
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM TONDA OBAL

Školní vzdělávací program Tonda Obal vznikl v roce 1997 jako první z řady projektů společnosti EKO-KOM. Je určen pro žáky základních škol, které denně navštěvují lektori a za asistence kreslené postavičky Tondy Obala školáci zasvěcují do tajů třídění a recyklace odpadů. Děti se během jedné vyučovací hodiny dozvědí, co vše je odpad, jak vzniká nebo jak, kam a proč se odpad třídí a co se z něj dále vyrábí. Za uplynulých 20 let program Tonda

Obal oslovil už přes 2 a čtvrt milionu žáků základních škol.

Děti a dospělí se s lektory EKO-KOM mohou setkávat také v parcích, na náměstích a dalších veřejných prostranstvích, kde venkovní program doprovází městské akce. Naučný stánek je doplněn o tematické hry a další atrakce. Tímto způsobem Tonda Obal ročně osloví a seznámí s tříděním a recyklací odpadů desetitisíce dětí a jejich rodičů.

Postavička Tondy Obala prošla za dobu své existence evoluční změnou – v roce 2012 zestárnul, zmoudřel a, jak to v jeho věku bývá, vyrostl.

OSVĚTOVÁ KAMPAŇ

2004

První TV kampaň s plošným zásahem. Krátké spoty humornou formou upozornily na výmluvy a nesmyslné důvody lidí, proč netřídí odpad. Doprovázela je slogan „**Nebuďte líní. Třídte odpad.**“.

2005

Navazující kampaň pod heslem „**Nebuďte líní. Třídte správně.**“. Sázela na „chytré“ kontejnery, které lidem radí, co do nich patří a co nepatří. Cílem bylo zvýšit kvalitu vytříděného odpadu.

2006–2007

Kampaň se sloganem „**Má to smysl. Třídte odpad.**“. Cílem bylo povzbudit lidi v třídění a poskytnout jim informace o smysluplnosti třídění a recyklace odpadů.

2009–2010

Spot se sloganem „**Jakýkoliv důvod je dobrý**“ ukázal lidem další pozitivu, která jim může přinést cesta k barevným kontejnerům.

2013–2014

Kampaň „s děkující přírodou“ za odpovědné třídění. EKO-KOM se vrátil k nadčasovému sloganu „**Má to smysl. Třídte odpad.**“.

2015–2016

TV spot zdůraznil, že třídít už můžeme všude – i na chatě. Nadále je podpořen sloganem „**Má to smysl. Třídte odpad.**“.

2017

Spuštěna kampaň se záměnou profesí a sloganem „**Život dává smysl, když je vše na svém místě – třídte odpad.**“.

OD DĚTSTVÍ K DOSPĚLOSTI

DŘÍVE

NYNÍ

EKO-KOM, a.s.

Na Pankráci 1685/17
140 21 Praha 4

Tel.: 729 848 111

www.ekokom.cz
www.jaktridit.cz